

Gideon Koren
Joel Yaakov Katzin (iii)
Meir A. Fuchs (iv)
Allon E. Diskin (i)
Yehuda Elram (i)

Ori Shorer
Alon Oz (ii) (iii)
Esther (Sha'anan) Landes (iii)
Martin Feder
Amitay David
Daniel Fund
Sylvie Kedem
Shimon Spivak
Shay Ris (iii)

Alon Kaplan, Of Counsel
Jonathan Coren, Of Counsel (v)

(i) Notary
(ii) CPA
(iii) Authorized Mediator
(iv) Admitted to practice in Israel & New York
(v) Admitted to practice in Israel, Solicitor of England & Wales

גדעון קורן
יעקב קצין (iii)
מאיר פוקס (iv)
אלון דיסקין (i)
יהודה אלרם (i)

אורי שורר
אלון עוז (ii) (iii)
אסתר (שאנן) לנדס (iii)
מרטין פדר
אמיתי דוד
דניאל פונד
סילבי קדם
שמעון שפיבק
שי ריס (iii)

אלון קפלן, יועץ
יונתן קורן, יועץ (v)

(i) נוטריון
(ii) ר"ח
(iii) מגשר מוסמך
(iv) חבר לשכת עוה"ד בישראל ובניו - יורק
(v) חבר לשכת עוה"ד בישראל ובאנגליה ובווילס

Date: 4 August 2019 תאריך:

לכבוד
גב' חני מזל-טוב, מנכ"לית החברה
מר יוסי מזל טוב, מנהל הפיתוח
חניבעל מערכות מידע בע"מ, ח.פ. 512944190
השופטים 64,
פרדס חנה כרכור

חני ויוסי שלום,

הנדון: חוות דעת בנוגע להנפקה, שיווק והפצה של תוכנת חתימה ושימושה ע"י אחר

לבקשתכם, להלן חוות דעתנו בנוגע לזכות חברתכם, חניבעל מערכות מידע בע"מ ("החברה") להנפיק, לשווק ולהפיץ תוכנת חתימה דיגיטאלית:

1. תחום החתימות הדיגיטאליות/אלקטרוניות הוסדר במדינה בעקבות חקיקתו של חוק חתימה אלקטרונית, תשס"א-2001 ("חוק חתימה אלקטרונית").
2. החוק מגדיר ותוחם למעשה את סוגי החתימות האלקטרוניות השונות אשר על ציבור להצטייד בבואו להגיש מסמכים חתומים שעל פי חוק יש להגישם למוסדות המדינה חתומים באופן אלקטרוני.
3. החוק קובע כללים המבהירים את סוגי החתימות שניתן להנפיק, את זהות הגורמים אשר יוכלו להנפיק את אמצעי החתמה השונים וכן כיצד מקבלים רישיון להנפקת אמצעי החתמה אלקטרונית כאמור.

4. החוק מסדיר 2 סוגי חתימות אלקטרוניות, כדלקמן:

א. "חתימה אלקטרונית מאובטחת" - חתימה אלקטרונית שמתקיימים בה כל אלה:

- (1) היא ייחודית לבעל אמצעי החתימה ("אמצעי חתימה" - תוכנה, חפץ או מידע ייחודיים, הדרושים להפקת חתימה אלקטרונית מאובטחת);
- (2) היא מאפשרת זיהוי לכאורה של בעל אמצעי החתימה ("בעל אמצעי חתימה" - מי שהופק לו אמצעי חתימה);
- (3) היא הופקה באמצעי חתימה הניתן לשליטתו הבלעדית של בעל אמצעי החתימה;
- (4) היא מאפשרת לזהות שינוי שבוצע במסר האלקטרוני לאחר מועד החתימה;

ב. "חתימה אלקטרונית מאושרת" - חתימה אלקטרונית מאובטחת אשר גורם מאשר הנפיק תעודה אלקטרונית מאושרת בדבר אמצעי אימות החתימה המזהה אותה ("גורם מאשר" - גורם המנפיק תעודות אלקטרוניות מאושרות, והרשום במרשם לפי הוראות חוק זה);

5. בנוסף לשני סוגי החתימות האלקטרוניות המוגדרות בחוק כאמור לעיל, **אין החוק מונע קיומן של סוגי חתימות אלקטרוניות אחרות.**

6. החוק בא להגדיר לציבור איזה סוגי חתימות אלקטרוניות הוא יצטרך בבואו להגיש מסמכים למי מרשויות המדינה, מכוח חוק המחייב אותו לעשות כן. ובמה דברים אמורים - לדוגמה הגשת דיווח לרשות המיסים, לרשות לניירות ערך וכיוב'.
7. חשוב להבדיל בין שני סוגים עיקריים של מסמכים - סוג אחד הינם מסמכים אשר על הציבור להגיש לרשויות המדינה מכוח חוק או תקנות; הסוג השני הוא מסמכים אשר מוחלפים במסגרת הפעילות העסקית/פרטית הרגילה בין צדדים, ושאוּפּי חתימתם האלקטרונית אינה מוסדרת בחוק ואינה מחויבת להיות מונפקת על ידי גורם מאשר.

8. לרוב, הנפקת חשבונית מס/קבלה על ידי עוסק לצרכן אינה דורשת חתימה אלקטרונית מאובטחת או מאושרת כהגדרתן בחוק, אלא כל מה שהצרכן זקוק לו זה חתימה אלקטרונית של בית העסק אשר יכולה לקשר בין המסמך לבית העסק. בעניין זה בית העסק יכול להסתפק בהנפקה של חשבונית מס/קבלה חתומה באופן אלקטרוני והמסמך החתום יוכר על ידי רשויות המס לכל דבר ועניין (יש להבדיל בין עצם הדיווח לרשות המיסים לבין תוכן הדיווח).

9. כך למשל, קיימות בשוק מספר רב של תוכנות חתימה אשר מאפשרות לצרכן לבצע החתמה באמצעות תעודה שנופקה ע"י גורם מאשר, כגון: Invoic4u, Adobe sign, signrequest, ריווחית ועוד.

10. על מנת לחתום אלקטרונית על מסמך יש צורך בשלושה רכיבים :

א. כרטיס חכם (אמצעי זיהוי של החותם) ;

ב. קורא כרטיס חכם (קיים בשוק דיסק און קיי המשלב הן את הקורא והן את הכרטיס במוצר אחד).

ג. תוכנת חתימה ;

11. בחוק הקיים, ובתקנות שהותקנו מכוחו (ראו למטה פירוט של התקנות), כמו גם בפסיקת בתי המשפט, אין איסור או הגבלה מכל סוג שהוא על שילוב של תוכנת חתימה פלונית עם יתר רכיבי מערכת החתימה המונפקים על ידי גורם מאשר.

12. לסיכום - אין מניעה חוקית כי תוכנת החתימה של החברה תעשה שימוש בכרטיס חכם (וקורא כרטיס) של כל גורם מאשר הקיים בשוק (בין אם מדובר על גורם מאשר מקומי או גורם מאשר זר) לצורך חתימתם של מסמכים ואישור נכונותם ותקפותם ע"י חתימה אלקטרונית מאובטחת או מאושרת בהתאם להגדרות החוק.

13. אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ככל שתידרש.

בכבוד רב ובברכה,

אורי שורר, עו"ד
מ.ר. 46653

אורי שורר, עו"ד
גדעון קורן ושות'
משרד עורכי דין ונוטריון

להלן פירוט החקיקה הרלוונטית בנושא :

- חוק חתימה אלקטרונית, תשס"א-2001 ;
- תקנות חתימה אלקטרונית (הכשרה לפקח על פעולות), תש"ע-2009 ;
- תקנות חתימה אלקטרונית (חתימה אלקטרונית מאובטחת, מערכות חומרה ותוכנה ובדיקת בקשות), תשס"ב-2001 ;
- תקנות חתימה אלקטרונית (רישום גורם מאשר וניהולו), תשס"ב-2001 ;
- תקנות חתימה אלקטרונית (רישום גורם מאשר שהוא המדינה או תאגיד שהוקם לפי חוק), תשע"ב-2012 ;